

ZAPOVEST KOMANDE KORPUSA »FRIDRIH VILHELM MILER« OD 13. OKTOBRA 1944. POTČINJENIM JEDINICAMA ZA ODBRANU MORAVE¹

**K-da Kor.[pusa] »Fr.[idrih] Vilh.[elm] Miler«
Ia, str. pov. br. 18/44**

KTB

**H. Qu., 13. 10. 44.
izdata u 19.00 čas.**

**15 primeraka
12. primerak**

483

***Korpusna zapovest
za odbranu Morave***

- 1. Neprijatelj sa težištem u rejonu Niš napada sa j.² i i.³ na južno krilo ovog armijskog korpusa.⁴ Na severu neprijateljski prodor preko Velika Plana — Topola sa zaokretom na s. ka Beogradu.⁵ Južne delove protivnika kod Lapova i u rejonu južno od Topole obezbeđuju jake grupe bandi.⁶ Sa napadom u pravcu j. na Kragujevac mora se računati.⁷**

¹ Snimak originala (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-314, r. 849, s. 737—9.

² i ³ To jest: sa juga i istoka, odnosno u daljem tekstu: severa, zapada.

⁴ Plan za oslobođenje Niša, donet u Krajiovi, detaljno je razrađen 7. oktobra u Štabu 13. korpusa NOVJ, u Pirotu. Za vreme borbi za Niš, u njegovom širem rejonu nalazili su se: na jugu — 13. korpus NOVJ (22. 24. i 47. divizija), na istoku — bugarska 2. armija (4. 6. 9. i 12. divizija i Tenkovska brigada), na severu — 45. divizija 14. korpusa NOVJ i delovi sovjetske 223. streljačke divizije (tenkovi). Međutim, u borbama za oslobođenje samoga Niša (oslobođen je 14. oktobra) učestvovala su 22. i 45. NOU divizija, tenkovi 223. streljačke divizije i bugarska 6. divizija (vidi dok. br. 167 i 168; tom I, knj. 13, dok. br. 68, 73, 77, 99, 144 i 156; Grupa autora, *ORNJ*, str. 306—9; Grupa sovjetsko-jugoslovenskih autora, *Beogradska operacija*, str. 182—9).

⁵ Reč je o prodoru 68. i 75. streljačkog i 4. mehanizovanog korpusa sovjetske 57. armije, 1. i 14. korpusa NOVJ (vidi Grupu sovjetsko-jugoslovenskih autora, *Beogradska operacija*, str. 186—194).

⁶ Južno od linije Topola — Lapovo nalazili su se delovi 1. proleterskog korpusa NOVJ (vidi Grupa autora, *ORNJ*, str. 314).

⁷ U napadu na Kragujevac (oslobođen je 21. oktobra) učestvovala su 17. NOU divizija i 93. i 113. streljačka divizija Grvne armije (vidi tom I, knj. 13, dok. br. 154 i knj. 14, dok. br. 217; Grupa autora, *ORNJ*, str. 314; Grupa sovjetsko-jugoslovenskih autora, *Beogradska operacija*, str. 256—9).

Pred srednjim delom fronta neprijateljski izviđački delovi sporo nastupaju. Mora se računati sa težištem grupisanja neprijateljskih snaga u rejonu Aleksinac i i. od Jagodine.

2. Zadatak je korpusa da brani liniju Morave i da se bori za svaku stopu zemljišta da bi se značajna železnička linija sa juga zaštitila što duže. Ukoliko je to neophodno zbog nepreglednosti zemljišta, glavna borbena linija može se pomeriti na podnožje brdovitog zemljišta z. od Morave. Dalje naše snage (Vazduhoplovna poljska divizija) u toku narednih dana dostići će južnu srpsku granicu i priključiće se južnom krilu armijskog korpusa.⁸

3. Vođenje borbe.

a) 7. SS-div. na odseku

desna granica: Kuršumlija (isključno) — Kočane (4 km j. od Orljane (zaključno) — k. 1822 (26 km ji. od Niš),

leva granica (sa Borbenom grupom »Fišer: Prevešt (30 km sz. od Kruševac) (zaključno) — Obrež (21 km s. od Kruševac (isklj.) — k. 783 (38 km si. od Kruševac), povlači se dalje sa svim delovima odmah na zapadnu obalu Morave i sprečava neprijatelju prelazak preko Morave. Ukoliko se, radi evakuacije Niša, tamo ma i privremeno mora obrazovati uži mostobran, time se ne sme oslabiti odbrana, naročito odbrana južnog krila. Ako neprijatelju pođe za rukom da izvrši prodor u rejon Orljani, onda će težište odbrane moravskog odseka biti s. od planine Mali Jastrebac, a jedna samostalna borbena grupa, vodeći zadržavajuću odbranu, povlaćiće se od Orljani na s. preko Prokuplje. Zadržavanje na odbrambenim linijama regulisaće korpus planom na paus-papiru.

Divizijsko komandno mesto: Kruševac.

b) Grupa »Fišer« brani moravski odsek

od desno kao leva granica 7. SS div.,

privremena severna granica: s. od Kragujevac — Batočina (isklj.) — Medveđa 2 .. .⁹ km i. od Lapovo.

⁸ Reč je o 11. vazduhoplovnoj poljskoj diviziji. Međutim, usled uispešnih borb>enih dejstava jedinica Crvene armije i NOVJ, presečena je komunikacija kolja vodi VardarskeKmoravskom dolinom, pa se ta divizija probija od Skoplja, preko Kosoyske Mitrovice, Kraljeva, čačka, Uži'ca i dolinom Drine prema Dravi (vidi tom IV, knj. 30, dok. br. 105, 118 i 130, AVII, Ndf, reg. br. 21—1, k. 2: »Veliki preokret povlačenja na Jugoistoku« (skice).

⁹ Druga brojka je nečitka i to je redakcija označila sa trii tačke; treba da piše: 20, pošto se s. Medveđa nalazi 20 km vazdušne linije istočno od Lapova.

Grupa »Fišer« ostaje potčinjena 14. SS-puku, kao i Grupa »Grot« sa svima do sada dodeljenim delovima. Komandno mesto: privremeno Jagodina.

- c) *Borbena grupa »Dauner«* za prvi mah ostaje neposredno pod komandom korpusa, vodi borbu s. od linije Kragujevac — Batočina — Medveđa sa zadatkom da neprijatelja izbací iz Lapova i da zauzme i drži k. 214 i k. 216. Grupa će se dovodenjem novih snaga pojačati, a krilo će se, verovatno, produžiti ka zapadu. Grupa mora sprečiti neprijatelja da sa linije Markovač — Topola prodre na j. u dubinu boka armijskog korpusa. Komandno mesto Batočina.
4. Korpusu se potčinjavaju svi železnički transporti koji pristižu do Kragujevca sa grčko-srpske teritorije, s tim što će se trupe i oprema, zavisno od situacije i borbenog zadatka korpusa, najpre upotrebiti za pojačanje severnog krila, a kasnije za povećanje gustine fronta divizija na Moravi.
5. *Obezbeđenje puteva*
- a) 803. bat. za obezbeđenje osigurava put i žel. prugu Kruševac — Kraljevo na južnoj obali Zapadne Morave. KM bat.: Trstenik ..¹⁰
- Ukoliko se delovi bataljona nalaze na drugim borbenim rejonima, osloboditi ih za navedeni zadatak. U taktičkom pogledu i u pogledu snabdevanja, bataljon se potčinjava. 7. SS-div.
- b) 977. *landesšicen-bat[aljon]* upotrebiće se od strane Grupe »Fišer«, kojoj ostaje i dalje potčinjen, za obezbeđenje puta Jagodina — Kragujevac na odseku Dragocvet — Sabanta, sa komandnim mestom u Slatina.
- c) 592. *landesšicen-bat[aljon]* (bez 2. i 3. č) uputiti u Kragujevac, gde će biti na raspolaganju korpusa za dalje zadatke obezbeđenja puteva (verovatno od Kragujevca ka Kraljevu). Komandant bataljona da se javi na KM korpusa.
6. 37. *pa puk* (bez 1. baterije u sastavu Grupe »Fišer«) sarađivaće sa 7. SS-div. Po naređenju Armije, u saglasnosti sa K-dom vazduhoplovstva Jugoistoka, 1/891. pa puka prebaciti iz Niša u Kraljevo.
7. Dosadašnji komandanti odbrane u Paraćinu i Čupriji, kao i komandant odbrane u Jagodini, potčinjavaju se Grupi

¹⁰ Nečitak deo teksta od par reči, i to je redakcija označila sa tri tačke.

»Fišer«. Ukoliko više nisu potrebni, preko Komande Korpusa predložiti da se stave na raspolaganje Feldkomandanturi 809 u Nišu; promenu komandanta odbrane u Jagodini po mogućnosti izbeći, zbog poznavanja mesnih prilika od strane dosadašnjeg komandanta.

Komandant odbrane u Kragujevcu potčinjava se neposredno Komandi Korpusa.

8. *1. brd. div.*, bez delova koji su sada j. od linije Markovac — Topola, potčinjava se Komandi Korpusa »Šnekenburger« od 12. 10. u 12.00 časova. Jedinice za snabdevanje upotrebiće se za snabdevanje Grupe »Fišer« i Bobbene grupe »Dauner«, kasnije isključivo za snabdevanje Grupe »Fišer«.

9. U dosadašnjim borbama došlo je do velikih gubitaka u oružju i opremi. Može se smatrati da je isključen dotur naoružanja i opreme iz Raiha. Korpus se, dakle, mora snabdevati iz raspoloživih rezervi na ovoj prostoriji i materijalom dopremljenim sa grčke teritorije. Jedinicama se stavlja u dužnost krajnja štedljivost u upotrebi oružja i opreme. Ne sme se dopustiti da popuna izvršena radi uspostavljanja borbene sposobnosti dovede do gubitaka u oružju i opremi u dosadašnjem obimu, jer se može smatrati da se tom popunom rezerve praktično iscrpljuju. To mora imati na umu svaki vojnik.

10. *Linije veze:*

Korpusni bataljon veze uspostavlja i održava ove linije veze:

a) *Žičane:*

Od KM korpusa do 7. SS-div. preko Kraljevo — Kruševac, koristeći se postojećim tt-linijama;

do Grupe »Fišer«, koristeći se tt-linijom duž puta Kragujevac — Jagodina;

ka Bobbenoj grupi »Dauner«, koristeći se železničkom tt-linijom Kruševac — Lapovo.

Dalje linije duž puta Kragujevac — Topola pripremiti za svrhe upotrebe novih jedinica.

Ka 7. SS-div. i Grupi »Fišer« uspostaviti teleprintersku vezu, kasnije poprečnu vezu između Grupe »Fišer« i 7. SS-divizije duž puta Kruševac — Slatina.

b) *Radio:*

ka Armijskoj grupi »Srbija«

ka 7. SS-div.

ka Grupi »Fišer«

ka Borbenoj grupi »Dauner«
ka komandantu Vermahta u Makedoniji i K-di Kor.
»Šnekenburger«

11. KM korpusa: Kragujevac, tamo i Pozadinsko odeljenje.

Miler

Dostavljeno:

kao u konceptu

BR. 153

DIREKTIVA KOMANDANTA JUGOISTOKA OD 14. OKTOBRA 1944. KOMANDANTIMA 2. OKLOPNE ARMIIJE I ARMIJSKE GRUPE »SRBIJA« ZA REGULISANJE KOMANDNIH ODNOSA¹

STROGO POVERLJIVO

Komandant Jugoistoka

(K-da GrA »F«)

Ja str. pov. br. 5523/44

H. Qu., 14. 10. 44.

10 primeraka

9. primerak

140/X

Direktiva od 14. 10. u 18,00 časova za dejstva:

- 1.) Nova podela komandovanja od 15. 10. u 12,00 časova:
 - a) Armijska grupa »Srbija«, u cilju komandovanja na istočnom frontu potčinjava se taktički 2. oki. armiji severno od linije razgraničenja shodno b) (disciplinsko-administrativna potčinjenost k-tu Jugoistoka kao do-sad).
 - b) Linija razgraničenja između GrA »E« i 2. oki. armije: hrvatsko-crnogorska granica — hrvatsko-srpska granica do Bajine Bašte — Topola — Markovac — Žagubica (sva mesta za oklopnu armiju)
- 2.) Zadatak
 - a) 2. oki. armija zaustavlja neprijateljsku ofanzivu najkasnije na liniji Drina — Sava — Dunav — Tisa. Beograd

¹ Snimak originala (pisanog na mašini) iu AVII, NAV-T-311, r. 194, s. 442—3.